

שמחת הנצחון

"אהרון", פנה אליו אבא בפורים, "עכשיו תלך עם משלוחי מנות לדוד שלום, למשפחת שורצמן, ולר' נחום"

אהרון הנהן בראשו ברצון. "וגם... אני חושב שאתה צריך לקחת משלוח מנות גם לדימנט" אהרון החויר, "אני? לדימנט? באמת אבא" - אמר אהרון "לשם יכולה ללכת רותי". "נכון", ענה אבא, "גם רותי יכולה ללכת לשם אבל אתה לא רק יכול, אלא גם צריך. זו כל המטרה של משלוח מנות, להרבות אחוה ואהבה בין יהודים". אהרון לא הסכים. למשפחת דימנט יש בן בגילו, נח. ועם נח יש לו יריבות קשה מאוד! נח הלבין את פניו ברבים בצורה אימה, והוא אינו יכול לסלוח לו על כך. "אבל, אבא, למה הוא היה צריך ל- -" התחיל אהרון לטעון בשטף, אבא קטע אותו מיד בתחילת דבריו:

"לא, לא, מכירים כבר בעל פה את הסיפור. אל תחזור לנו עליו שוב. גם אם כך היה, וגם אם אתה צודק, הגיע הזמן לסיים את הברוגו הזה, ואיני רואה זמן טוב יותר מפורים. תביא להם משלוח מנות יפה, תאחל בנעימות פורים שמח - ואני בטוח שהקרח יפסיר. נח ישמח ויקבל אותך בזרועות פתוחות"

"אני פשוט לא יכול, לא יכול... הרי הוא זה שפגע בי, לא אני בו. ואתה רוצה שאני אכנע, ואלך כאילו להתחנף אליו. אבא, אני ממש לא מסוגל", אמר אהרון בקול שכעס ומרידות משמשים בו בערבוביא. "מסוגל ועוד איך", ענה אבא בנחת, "גם בשושן אמרו: לך כנוס את כל היהודים. יהודים צריכים להיות מכונסים, מאוחדים, לא מפורדים. תראה שלא תצטער על ששמעת לי". אהרון לקח את משלוחי המנות, ויצא מהבית כמי שכפאו שד. את שתי השליחויות הראשונות מלא מיד, אבל רגליו סרבו להמשיך וללכת לדימנט. "בדיוק בפורים צריך אבא לצער אותי?" חשב בלבו.

ברחוב עברו מכוניות פורימיות. תהלוכות שונות ומשוונות. תחפושות מענינות לרוב, אבל אהרון היה שקוע בבעיה שלו. היו רגעים שבהם התחשק לו להניח את משלוח המנות בפניה ולחזור הביתה. אך לא, הוא לא יעשה מעשה כזה. נו, אז מה כן? "אני פשוט אניח להם את זה ליד הדלת, ואשים בזה פתק: ממשפחת גרין", עלה בלבו רעיון. המחשבה החדשה הזו עודדה אותו מאוד. העיקר שלא יצטרך לפגש בנח, העיקר שלא יכנע לו, והעיקר שלא יחניף לו. הוא התחיל ללכת יותר בזריזות.

"אוי, אוי, עליהם" - נקלטו באוזניו קולות ניגון. אהרון עצר לרגע היה זה ניגון... הוא לא ידע להגדיר אותו. עצוב? לא. שמח? בודאי שלא. בכל אופן, הוא נשמע מוזר ברקע הרמקולים האדירים שברחוב, היין הנשפך כמים ושירת ה"עד דלא ידע" שנשמעה מכל עבר. אהרון ניסה לקלוט מאין בא הקול. הוא הלך בעקבות הצלילים עד שהגיע לבית כנסת פינתי לא מוכר. אהרון נעמד ליד החלון והביט פנימה. "קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם. אוי, קיימו וקבלו היהודים, אוי, אוי - -" היתה זו שירה מיוחדת, כל כך מיוחדת. מימיו לא שמע כמותו בפורים. היה בה משהו עמוק, עמוק וחותר. היהודים בבית הכנסת היו שקועים בניגונם, ונראה היה שהם נעשו חלק ממנו, או שמא נעשה הוא חלק מהם. לא היתה כאן תזמורת ולא תופים. אפשר גם לומר שהשירה לא היתה אחידה לגמרי. שפה ושם נשמע איזה "אי, די, דיי" "אוי ויי" פרטי לחלוטין, שנמזג בשירה הכללית אהרון אפילו לא הרגיש שהוא מתחיל לפזם יחד עם השרים: "קיימו וקבלו" - - -

ברחוב צפצפו ושרקו, קפצו והשתכרו, וכאן ישבו יהודים ושרו במין שמחה שונה לחלוטין, כאילו חיו בעולם אחר. שמחה של הבנה, שמחה של רצון להיות טובים יותר, קרובים יותר לה'. לא, הוא לא ידע אחר כך כמה זמן עמד שם, עד שהניגון החל לחדור ללבו. עוד פעם, ועד פעם, מסיימים ומיד מתחילים בשנית, ובכל פעם נעשו הדברים שייכים אליו יותר ויותר. לקיים ולקבל, לקיים ולקבל. להכניס את... הדברים פנימה, פנימה, פנימה...

רק כשהשתררה דממה, והניגון הסתיים - נזכר אהרון איפה הוא נמצא. היתה בו תחושה מוזרה, כאילו עבר איזו שטיפה פנימית, כאילו קרן עליו אור מופלא. עוד רגע עמד וקלט את הדממה, ואז לקח את משלוח המנות והלך הלאה. "לאן אני הולך? הא, לנח" - נזכר. אבל שוב לא התמרמר. עכשיו זה נראה לו פתאום באור אחר לגמרי. "קיימו וקבלו" לחש לעצמו. הוא המשיך בצעדים בטוחים, כשהניגון מתפזם הלאה במרחו. לא, לא שעכשיו הוא שמח להכנע לנח ולהחניף לו, ולא שעכשיו הוא חשב שחן צדק. לגמרי לא, אבל עכשיו הוא הרגיש שהשמחה של פורים תובעת ממנו משהו. דופקת על מצחו ואומרת לו: אהרון, בזכות מה אתה שמח? מה פרושה של השמחה שלך? עכשיו הרגיש, שכדי לחיות שמחה כמו שראה שם, בבית הכנסת ההוא, צריך לשלם גם מחיר. והוא היה מוכן לשלם אותו: קיימו וקבלו

* * *

כשנסגרה הדלת, והוא היה כבר אחרי הכל, נזכר אהרון בברק הנצחון שראה בעיניו של נח. כאילו אמר לו: "נו, מי בא אל מי?" אבל נח לא ידע שאת שמחת הנצחון האמיתית טעם דוקא אהרון. קיים וקבל ונצח.

(המודיע הצעיר)

איש לרעהו

הילדים הצטופפו ליד פתקי ההגרלה.

היה זה כמה ימים לפני פורים וב"חדר" עמדו לערוך את ההגרלה הקבועה, שבה נקבע מי ישלח למי "משלוח מנות". הילדים התחילו להוציא פתקים, שעליהם רשומים שמות של חברים. גם חיים הוציא פתק, פתח אותו, ומיד החויר "חיים, למי אתה?" - שאלו החברים, "למרדכי" השיב בקול חלש. שקט מתוח השתרר פתאום בכיתה. חיים ומרדכי היו שני יריבים, אפשר אפילו לומר: שונאים. אף אחד לא זכר ואולי גם לא ידע, ממה התחילה המריבה הזו. אולי הלשנה, אולי גלוי סוד כמוס, או משהו דומה. אבל במשך הזמן הלכה המריבה וגברה, כדרך של מחלוקות. כמעט כל הכיתה היתה שותפה לקטטה הזו. היו ילדים בצד של חיים, והיו בצד של מרדכי. עלבונות ופגיעות התעופפו בלי הרף מצד אחד לשני והנה, כך אומרת ההגרלה: דוקא חיים ישלח למרדכי משלוח מנות. חיים עמד נבוך ומבולבל. אבל אחרי כמה דקות התאושש, והצבע חזר ללחיו. "אתם כבר תראו, יהיה זה משלוח מנות כזה שמרדכי לא ישכח אותו לעולם, אני כבר אראה לו!" אמר חיים. החברים התחילו לעזור לו ברעיונות. "קנה לו איזה נחש פלסטיק!" הציע שימי. "בלון קטן של גז מדמיע, תלוח מהמטרה" - היה רעיונו האולי של דן, כך המשיכו החברים בהצעות מסוג זה, כל אחת טפשית ומרושעת יותר מחברתה. חיים היה מעודד. "יופי, אתם בסדר, חבריה. נחשוב על כל הרעיונות, ונחליט מה המוצלח ביותר", אמר בשביעות רצון.

היומיים הבאים עברו על חיים בתכניות למשלוח המנות, "נו, למי אתה שולח השנה?" - שאלה אותו שושי, האחות הגדולה. "למרדכי" ענה חיים. "נו, ואתה מתכוון לשלוח לו?" שאלה שושי, "בטח, ועוד איך!" - אמר לה חיים. שושי היתה מופתעת. היא ידעה על המריבה הממושכת והקשה, והתפלאה על רצונו הטוב של חיים. כך, לשלוח ליריב, להתפייס, בכזו פשטות... "מה אתה מתכוון לשלוח לו?" שאלה שושי בהערכה. חיים נחך בהנאה: "בטח לא מה שאת חושבת עליו. אני מתכנן משלוח מנות מיוחד מיוחד...". שושי נסתה להבין למה חיים מתכוון אבל הוא בשום אופן לא רצה לגלות לה. "קודם כל" אמר לה, "עוד לא החלטתי באופן סופי. יש לי הרבה רעיונות משובחים. וחוץ מזה, כשאחליט ואקנה - אראה לך".

מרדכי לא ידע מה מתכנן חיים. בתחילה חשב שהוא בודאי לא ישלח לו שום דבר. זה לגמרי לא מצא חן בעיניו, להשאר היחיד מבין החברים שלא יקבל כלום. אבל אחר כך שמע בכיתה שחיים מתכוון כן לשלוח. לזה היה לו קשה להאמין. הוא שלח את החברים שהיו לצדו לנסות "לרגל", לדעת מה מתכנן חיים. ה"מרגלים" נסו לרחרח ולרחרח, לשמוע ולגלות את הסוד. לבינתיים נערמו חבילות של לשון הרע ורכילות, חבילות מלאות ועמוסות, והכל במסגרת מבצע משלוח מנות) הם הצליחו, אך לא לגמרי. הם ידעו לספר למרדכי, שחיים מתכנן לו משהו מוצלח, מביך. משהו שיעמיד אותו במצב לא נעים. מה בדיוק חדר? - זאת לא ידעו. מה עשה מרדכי? הוא לא זעק זעקה גדולה ומרה, ולא לבש שק ואפר. היו לו רעיונות מסוג אחר. "גם אני אכין לו משהו, מה הוא חושב לעצמו? לא אתן לו להפיל אותי בפח" אמר מרדכי לחבריו. עכשיו החל הוא להכין תכניות שכנגד, וכל החברים ציפו ליום המסיבה. תהיה שם בודאי שמחה וצהלה וששון ויקר.

יום לפני המסיבה, חזר חיים הביתה שמח וטוב - לב. הוא נגש לחדרו כדי להכין ולארוז את משלוח המנות למרדכי. הכל היה כבר. מוכן ומתוכנן. הוא הוציא ממגרתו כוס של לבן עטופה היטב בנילון. בכוס היו שמונה זבובים שאותם הצליח לצוד במשך השבוע. ברגע שמרדכי יפתח את הנילון בסקרנות, יעופו מולו הזבובים... את הכוס והנילון המכסה צבע בגואש אדום, כדי שלא יוכלו לראות מה יש בה. לכוס הלבן הוא צרף דף עם כמה "מחמאות" למרדכי. ה"מחמאות" ספרו עד כמה דומה מרדכי למתנה שבכוס. חיים היה מרוצה מההמצאה. הוא עטף את הכל בניר צלופן חגיגי, וכתב מלמעלה בלורד זוהר "משלוח מנות איש לרעהו". את זה יראה המלמד, ויחשוב שהכל בסדר - אמר חיים בלבו.

כשסיים את מלאכת האריזה נכנסה שושי לחדר. "נו, נראה מה הכנת לו?" - שאלה שושי. חיים הראה לה בגאווה את החבילה, פתח את הצלופן והסביר לה מה טמון בכוס הלבן. "אל תגידי שזה לא רעיון מקורי!" - אמר לה - "לא, אני לא אומרת שזה לא רעיון מקורי", אמרה שושי. "אז מה את כן אומרת?" - שאל חיים. "שזה הכל, חוץ מאשר משלוח מנות איש לרעהו", אמרה. "אני לא מבין אותך!" אמר לה חיים. "חיים", אמרה שושי בנחת, "חשבת על המילים שכתבת בלורד? העיקר במשלוח המנות זה "איש לרעהו". מה מביאים לרעהו? "איש", האדם צריך להביא את עצמו לחבר שלו. זה משלוח המנות הנאה ביותר, כשילד מכניע את עצמו לחברו, כשהוא מגיש אותו עצמו במשלוח. מביא את עצמו כרע, כידיד, כאוהב. ואת זה לא עשית. נכון?"

חיים היה מופתע. "שאני אגיש את עצמי למרדכי? שכחת מה היחסים בינינו?" שאל. "לא, לא שכחתי, דוקא משום כך עליך לעשות זאת. תגידי לי את האמת, אתה עוד זוכר בכלל על מה ולמה אתם רבים?" אמרה שושי. חיים ניסה לענות ולא הצליח: "לא יודע, ככה זה", גמגם. "אז אולי הגיע הזמן שזה יהיה אחרת?" חיים היה מופתע מן הרעיון החדש הזה. עד עתה היה עסוק כל כך בהמצאותיו שלא חשב בכלל שאפשר גם אחרת. אבל עכשיו פתאום התבייש מעצמו ומן הזבובים.

ובכן? הוא ושושי הכינו משלוח חדש. הם ארזו בצלופן ברכון יפה. אחר כך צרף חיים את תמונתו, וכתב מאחוריה את ההסבר היפה של שושי למילים "איש לרעהו". "אני מגיש את עצמי במשלוח המנות, בהכנעה ובידידות" - כתב.

העט רעד בשעת הכתיבה, ולא רק העט. לא, אל תחשבו שזה היה קל. כשכל הכיתה עומדת ומצפה לרעיון מפוצץ, לזבובים או לנחש או לגז מדמיע, לתת פשוט משלוח יפה ונכנע, שפרושו: אני עושה את הצעד הראשון לידידות! אבל חיים עשה זאת. בעינים מורדות, בקול מבויש הגיש את משלוח המנות. ומהר לביתו.

התגובה הגיעה בפורים. "אתה יודע מה?" אמר חיים למרדכי כשהביא לו בפורים את משלוח המנות היפה שלו, "כדי לתת את ה"איש" לרעהו, צריך קודם כל להיות בן אדם. וזה מה שאתה, חיים. חיים הרהר בלבו, שמי שהיא בודאי בן אדם, זו שושי.

(המודיע הצעיר)

”משלוח מנות איש לרעהו”

עבודות לסיפורים ”שמחת הנצחון” ו”איש לרעהו

מן המצוות החביבות של פורים - מצות משלוח מנות - המצוה לשלוח שתי מנות אוכל לחברו. רבותינו מבארים שזו דרך להרבות את שמחת החג, כיון שנתנית מתנות - מרבה ידידות ורעות, וכשהאדם שלם עם חבריו הריהו שמח.

למרות שככל מצוה - מוטלת חובת משלוח מנות על הגדולים, החייבים במצוות - גם הילדים שותפים לה, אם כשליחים ואם כמעניקים לחבריהם

* נעיין בשני סיפורים על ילדים ששלחו מנות לחבריהם

שערו : מדוע עשו זאת? _____
האם עשו זאת בשמחה? _____
האם יתכן שלא רצו לשלוח מנות? מדוע? _____

* קראו כל אחד מן הסיפורים, והשלימו את הטבלה :

איש לרעהו	שמחת הנצחון	
		מי השולח (או השליח) בסיפור ?
		מי המקבל?
		מדוע היה השולח (השליח) צריך לשלוח ”מנות” אלו?
		מהי מערכת היחסים בין השולח למקבל? מה גרם לכך?
		איך רצה השולח לפתור את הבעיה?
		מי גרם לתפנית במחשבתו של השולח וכיצד?
		איך הגיב המקבל?
		מה הרגיש הנותן?

השאלות שעליהן עניתם תוכלנה לשמש בסיס להשוואה בין שני הסיפורים :

הדומה

כפי שודאי התרשמתם, גרעין העלילה בשני הסיפורים - דומה וכמעט זהה, נסו לסכם גרעין משותף זה במשפט או שנים

השונה

כשתתבוננו בטבלה תשימו לב שפרטים שונים בשני הסיפורים אינם דומים. אלו, למשל? _____

האם פרטים אלו קשורים לעיקרו של הסיפור, או שהם פרטים שוליים הקשורים בעיקר ל”תפאורה”? _____

השוני הבולט ביותר - במסרים. למרות שמהלך העלילה דומה - המסרים של הסיפורים - שונים

בכל אחד מן הסיפורים שינה הגיבור את כוונותיו בעקבות רעיון עיוני ומחשבתי מסוים שהתברר לו.

נסחו את הרעיון שמשמש בסיס למהפך המחשבתי בסיפור "שמחת הנצחון" _____

מה הרעיון בסיפור "איש לרעהו"? _____

באיזה מן הסיפורים התקשיתם יותר לנסח את המסר? חשבו: מדוע? (לעזרתכם: השתמשו במושגים "מסר ישיר" ו"מסר עקיף")

כותרת הסיפור מכריזה לפעמים על המסר שלו. האם נכון הדבר לגבי הסיפור "שמחת הנצחון"?

האם המסרים של כל אחד מן הסיפורים יועילו לנו בפורים בלבד, או שנוכל להסיק מהם מסקנות לכל השנה?